

ЯК ПРОГРАМА POLARIS СПРИЯЄ РОЗБУДОВІ СПРОМОЖНОСТІ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Ян Герчинські, Олег Фасоля, Програма Polaris Конференція «Якісна освіта і ефективна громада» м. Київ, 25 листопада 2025 року

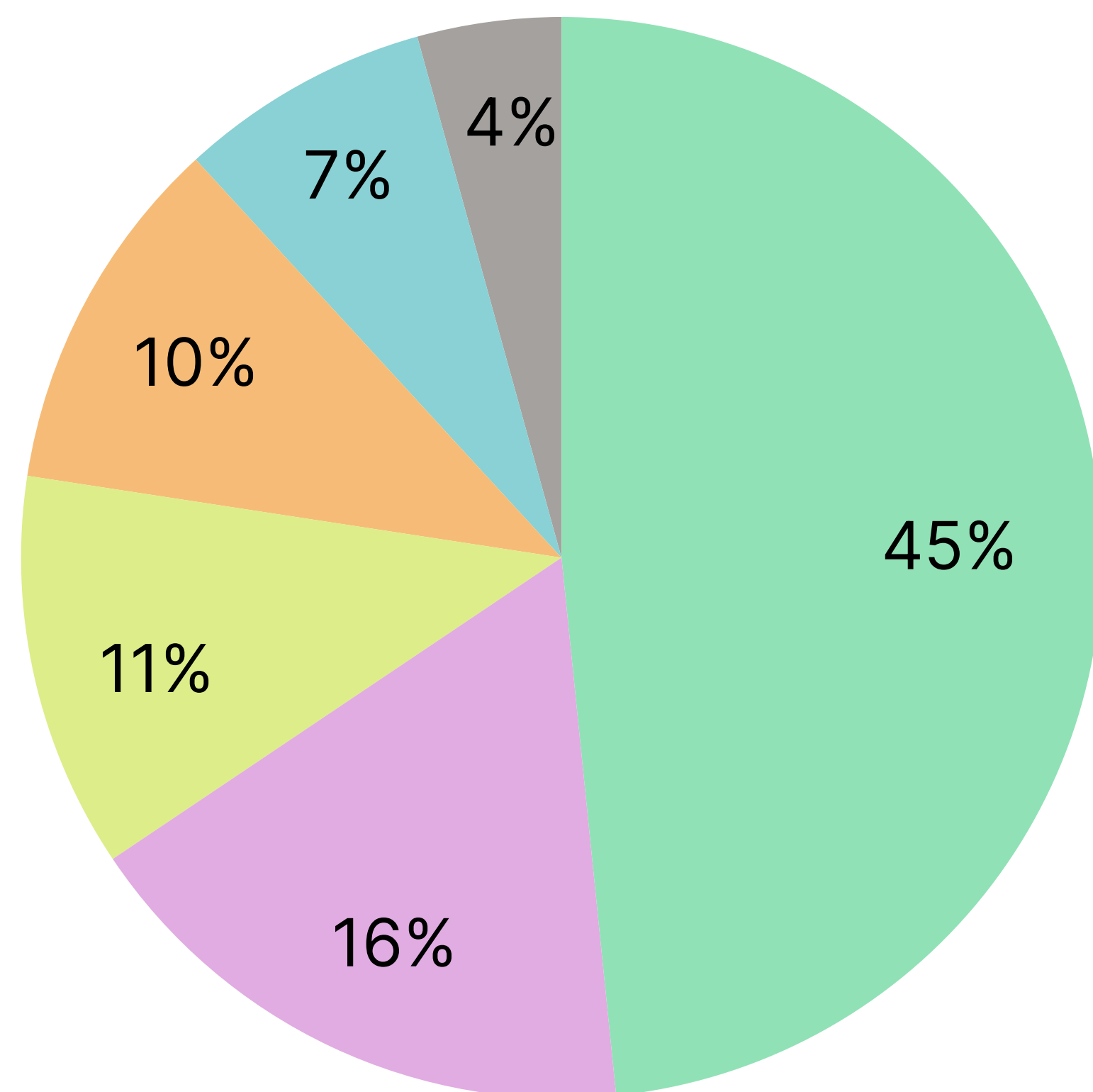
ПРОЦЕС ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ СТАРТУВАВ У 2014 РОЦІ

- Об'єднання понад 12 тисяч слабких місцевих раду 1450 більших і сильніших територіальних громад
- Демократично обрані ради та голови громад якнайшвидше реагують на потреби місцевих жителів
- Зміни до Бюджетного кодексу створили сучасну систему публічних фінансів

БЮДЖЕТИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

- Кожна громада має однакові повноваження та однакові джерела доходів
- Доходи бюджету громади включають власні доходи, податки, що розподіляються між бюджетами різних рівнів, субвенції та дотації з державного бюджету, вирівнювальні трансферти
- Видатки покривають важливі соціальні функції, такі як освіта, соціальний захист, житлово-комунальний сектор тощо

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВИТРАТ ГРОМАДИ

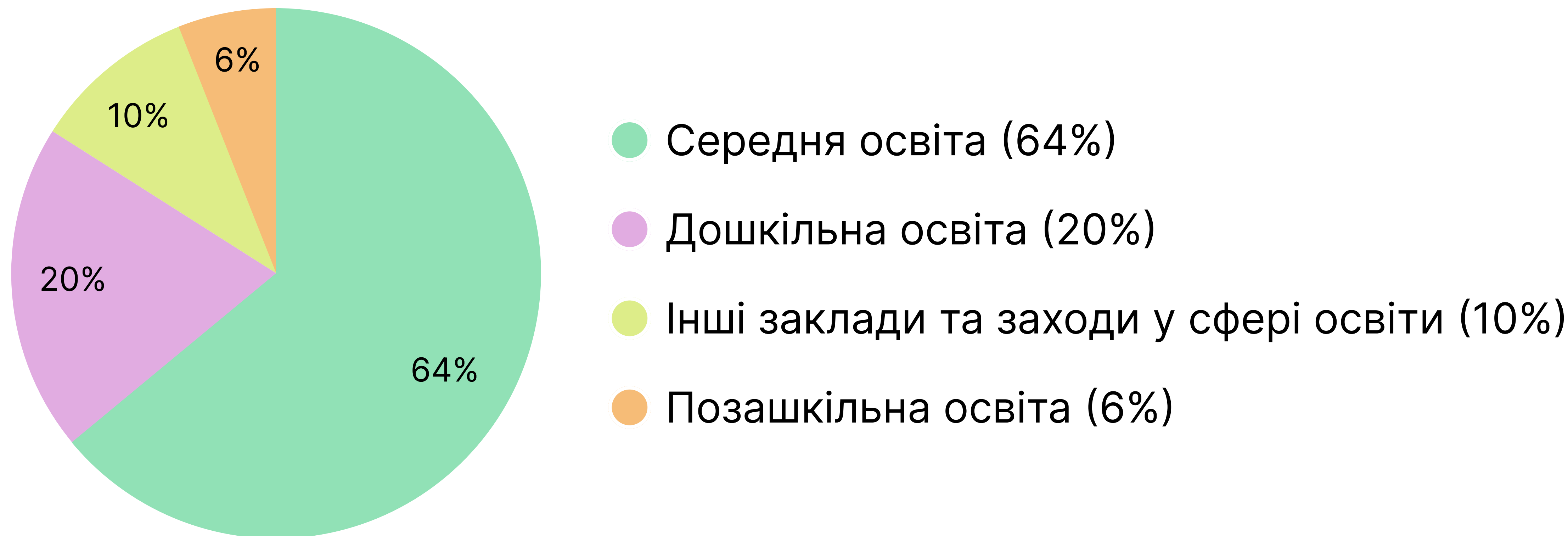
- Освіта (45% і більше)
- Загальнодержавні функції (16%)
- Житлово-комунальне господарство (11%)
- Економічна діяльність (10%)
- Соціальний захист (7%)
- Охорона здоров'я (4%)

ОСВІТА Є ОСНОВНОЮ ФУНКЦІЄЮ ГРОМАДИ З ТОЧКИ ЗОРУ ВИТРАТ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ

Основні обов'язки громади в освітньому секторі:

- Планування та формування шкільних мереж
- Фінансування закладів освіти
- Проведення відбору директорів та призначення їх на контрактній основі
- Прийняття рішень щодо соціальної підтримки педагогічних працівників

СПІВВІДНОШЕННЯ СЕКТОРІВ ОСВІТИ В БЮДЖЕТАХ ГРОМАД

РОБОТА POLARIS НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

- Інформаційно-аналітична система управління освітою AIKOM
- Розподіл освітньої субвенції
- Інформаційні довідки щодо розрахунку освітньої субвенції для місцевих бюджетів
- Дашборд освітніх індикаторів
- Реформа оплати праці вчителів

DISO/AIKOM-1

- Програма Polaris та попередні проєкти, що фінансувалися Sida та реалізовувалися SALAR International
- Забезпечила створення та функціонування системи DISO (відома зараз як AIKOM-1)
- Сприяла щорічному вдосконаленню AIKOM-1
- Консультування МОН у підготовці до розробки AIKOM-2

Доступ до AIKOM
можна отримати за QR

РОЗПОДІЛ ОСВІТНЬОЇ СУБВЕНЦІЇ

- Розробка оригінальної формули в 2017 році та підготовка проєкту Постанови №1088
- Підтримка МОН у щорічному коригуванні формули
- Щорічна підготовка симулятора розподілу освітньої субвенції

Формула розподілу наведена в
Постанові КМУ від 27 грудня 2017 р.
№ 1088 (з подальшими змінами)

ІНФОРМАЦІЙНІ ДОВІДКИ ПРО РОЗПОДІЛ ОСВІТНЬОЇ СУБВЕНЦІЇ

- Ініціатива щодо надання чіткої інформації про розрахунок субвенції для кожної громади
- Розробка довідок у співпраці з МОН
- Щорічне формування інформаційних довідок

Довідки можна
переглянути за QR

ДАШБОРД ОСВІТНІХ ІНДИКАТОРІВ

- Розробка інформаційної панелі та переліку освітніх індикаторів
- Розробка програмного забезпечення інформаційної панелі
- Розрахунок освітніх індикаторів для публічної демонстрації

Дашборд освітніх індикаторів
доступний за QR

РЕФОРМА ОПЛАТИ ПРАЦІ ВЧИТЕЛІВ

- Аналіз чинної системи оплати праці вчителів
- Публікація монографії про реформи національних систем оплати праці в країнах Європи (Естонія, Литва, Польща)
- Підтримка Міністерства освіти та науки в оцінці бюджетних наслідків різних підходів до нової системи оплати праці вчителів

РОБОТА POLARIS НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ

- Діяльність щодо забезпечення зростання інституційної спроможності регіональних та місцевих органів управління освітою
- Системна підтримка 22 партнерських громад щодо формування ефективних шкільних мереж та управління ними
- Розробка механізмів імплементації системи управління освітою на різних рівнях врядування
- Вивчення, опис та масштабування кращих практик управління освітою у громадах України
- Напрацювання унікальних методик та кейсів роботи із освітніми стейкхолдерами громад та регіонів щодо формування ефективних шкільних мереж та просування освітніх реформ

ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

- Всеукраїнські та регіональні активності з актуальних питань освітнього менеджменту
- Унікальні тематичні зустрічі (освітні реколекції, воркшопи, тренінги, ретрити тощо)
- Долучення до активностей освітніх управлінців-практиків різних рівнів управління та різних регіонів
- Організація діяльності на основі запитів та потреб регіонального та місцевого освітнього менеджменту

СИСТЕМНА ПІДТРИМКА 22 ПІЛОТНИХ ГРОМАД ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ШКІЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

- Спільна робота з освітнім менеджментом пілотних громад щодо формування розуміння необхідності модернізації освітніх мереж та впровадження освітніх реформ
- Постійний супровід самостійної діяльності пілотних громад
- Долучення пілотних громад до вивчення та поширення кращих управлінських практик
- Навчальні візити та вивчення кращого міжнародного досвіду
- Кризова матеріальна підтримка громад-партнерів для забезпечення підвищення якості освіти та розвитку сучасних освітніх практик

РОЗРОБКА МЕХАНІЗМІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ВРЯДУВАННЯ

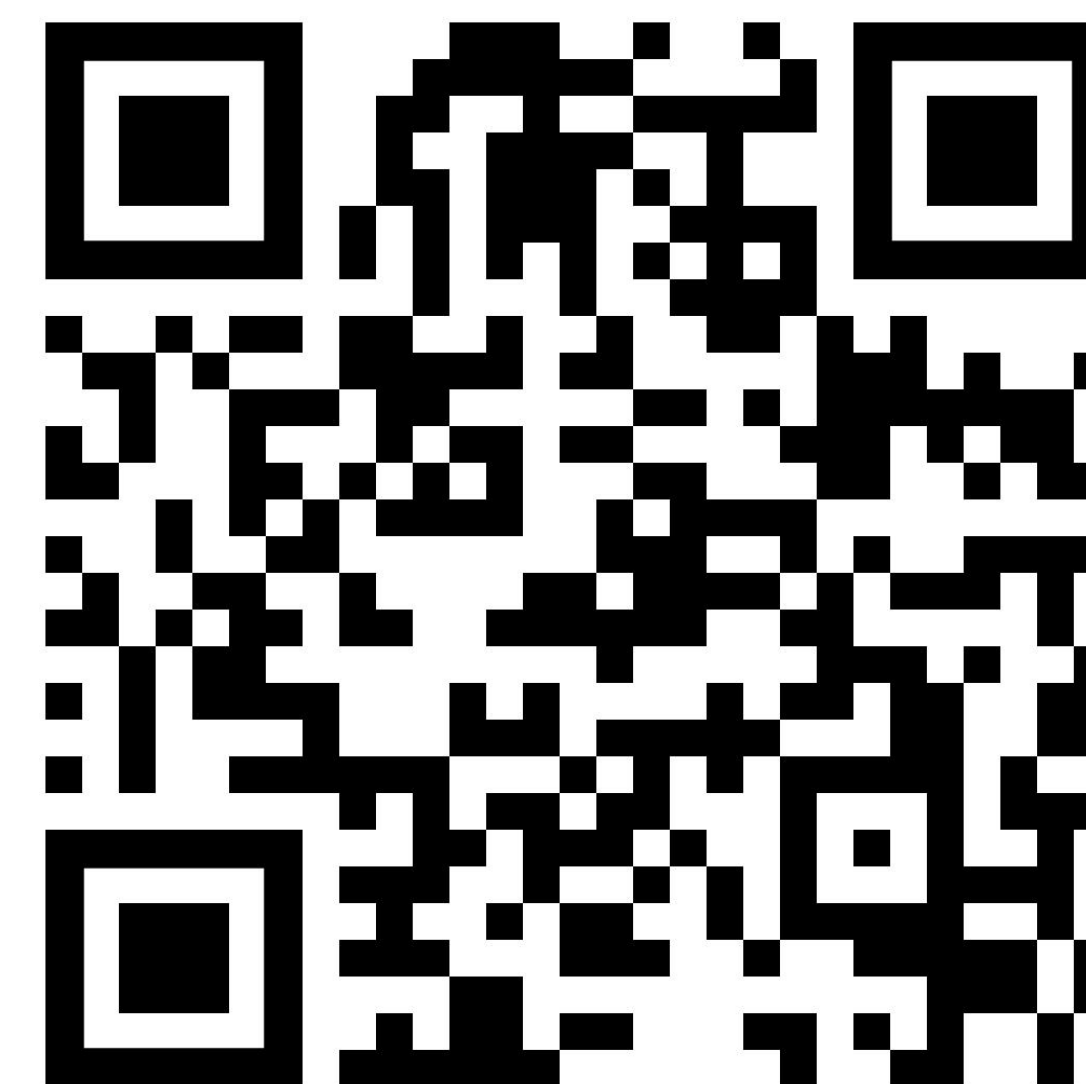
- Діяльність щодо забезпечення цілісності системи управління освітньою галуззю на різних рівнях врядування
- Залучення до співдії всеукраїнських асоціацій громад
- Напрацювання пропозицій щодо ефективного освітнього врядування на різних рівнях управління

ВИВЧЕННЯ, ОПИС ТА МАСШТАБУВАННЯ КРАЩИХ ПРАКТИК УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ У ГРОМАДАХ

- Виявлено, верифіковано, описано та розміщено на освітній платформі більше 200 практик успішного освітнього менеджменту
- Запроваджено та здійснюється супровід обміну досвідом між громадами щодо ефективного управління освітніми галузями
- Налагоджено співпрацю між окремими громадами, які є подібними за структурою та мають схожі проблеми
- Забезпечується висвітлення позитивних результатів діяльності закладів, громад та регіонів щодо впровадження освітньої реформи

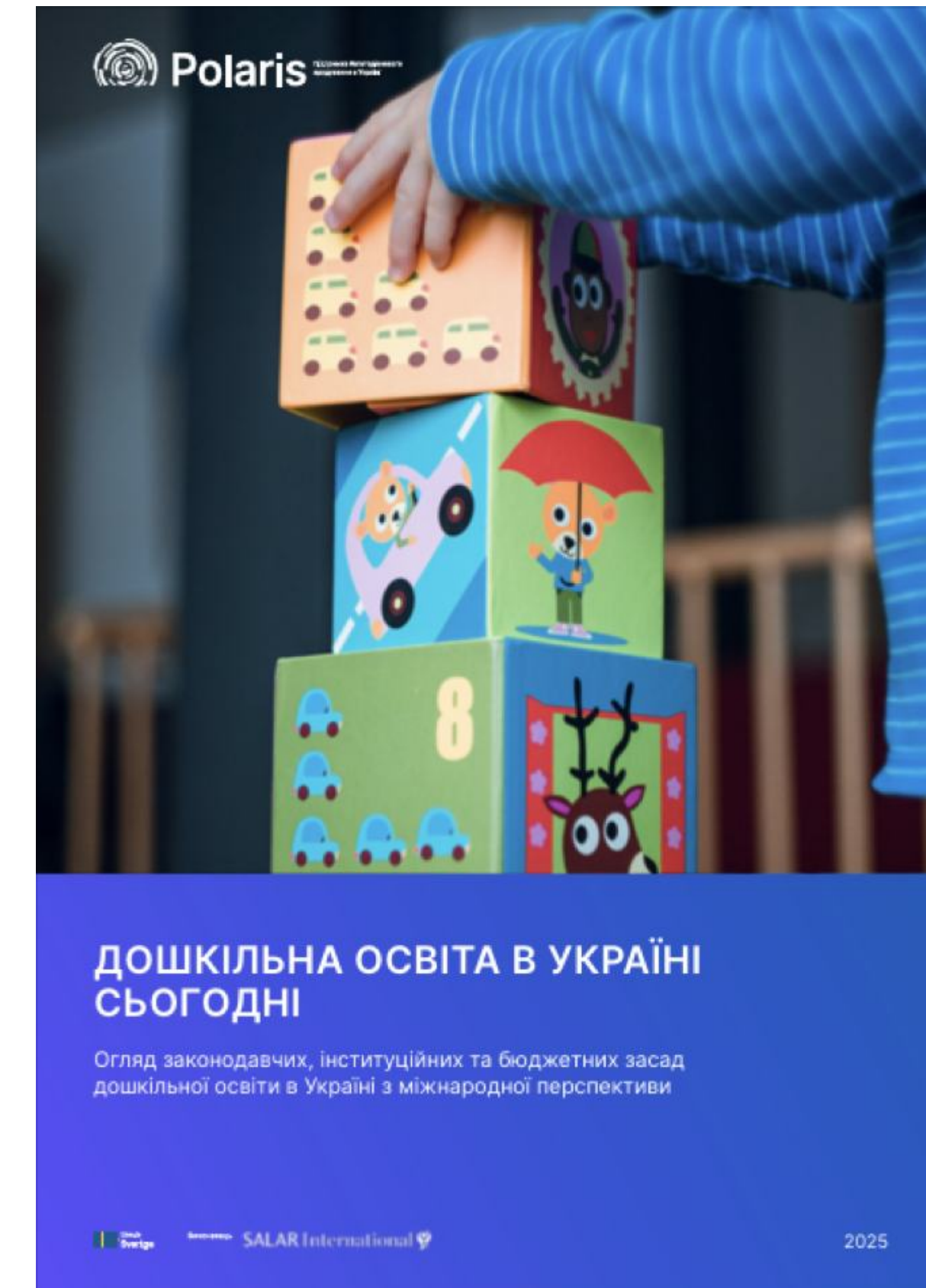
Посилання на платформу кращих практик тут

НАПРАЦЮВАННЯ УНІКАЛЬНИХ МЕТОДИК ТА КЕЙСІ РОБОТИ З ОСВІТНІМИ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ГРОМАД ТА РЕГІОНІВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ШКІЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА ПРОСУВАННЯ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

- Унікальні методики експертів освітнього напрямку сприяють залученню до діяльності усіх груп освітніх стейкхолдерів
- Напрацьовані кейси є тематичними та актуальними
- Видані та підготовлені до видання посібники, підготовленні опитувальники та методики проведення опитувань, сценарії проведення окремих найскладніших заходів та зустрічей

ПОТОЧНІ ВИКЛИКИ

- Воєнний стан та складна безпекова ситуація
- Нестабільність державної освітньої політики
- Надмірна заполітизованість процесу на усіх рівнях управління
- Внутрішній супротив до змін освітньої системи
- Бажання зімітувати демократичні механізми впровадження змін
- Низький інституційний рівень освітнього менеджменту на регіональному на місцевому рівнях
- Нечіткий та неефективний розподіл повноважень між різними рівнями освітнього менеджменту

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ